

Autyzm u dzieci – wykład 2

Funkcjonowanie społeczne

Ewa Pisula

Wydział Psychologii
Uniwersytet Warszawski

Ewa.Pisula@psych.uw.edu.pl

Tworzenie
relacji
społecznych

Komunikacja

Autyzm

Sztywne wzorce
aktywności
i zainteresowań

Prawidłowy wczesny rozwój społeczny dziecka:

- zainteresowanie ludźmi vs zabawkami mechanicznymi (badania nad jednodniowymi dziewczynkami),**
- uśmiech w sytuacjach społecznych (2-4 mies. życia),**
- synchronia emocjonalna (4 mies. życia);
procedura „kamiennej twarzy”,**
- wyciąganie rąk – reakcja antycypacyjna,**

- lęk separacyjny (6-8 mies. życia do 2 r.ż.)

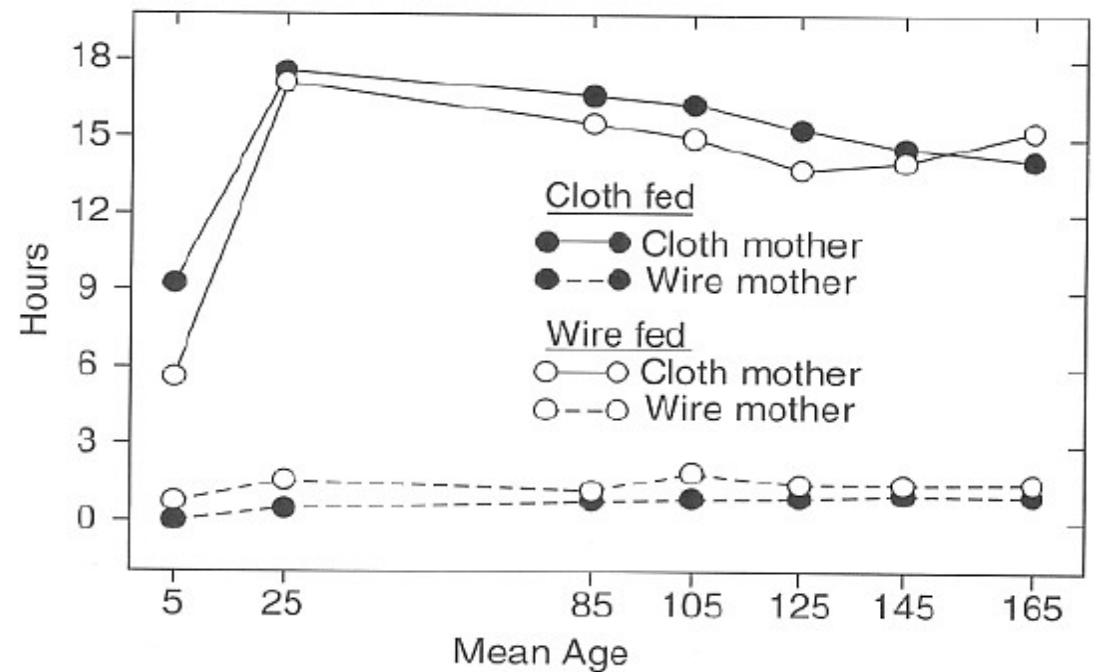
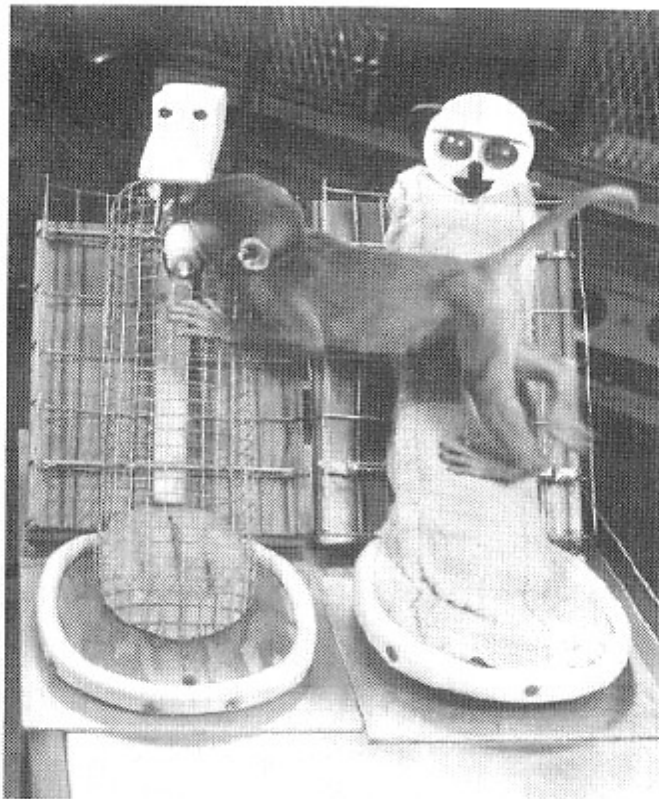

Z lewej – 8 mies. dziewczynka; z prawej – 4-letni chłopiec (wg Gleitman, 1991)

- przywiązanie (tworzenie emocjonalnych, uczuciowych więzi z opiekunem) – lęk przed obcymi ma wartość przystosowawczą

**Początkiem badań nad więzią było odkrycie zjawiska wdrukowania
(Konrad Lorenz)**

FIGURE 12.7. (a) Surrogate mothers used in the classic experiments on attachment in infant rhesus monkeys conducted by Harlow and Zimmerman (1959). The wire mother (left) is a wire cylinder tilted at a 45° angle so that the infant monkey could cling to it. The cloth mother (right) is similar except that it has a different face and the cylinder is covered with cloth. (b) Infant monkeys spent most of their time in contact or proximity to the cloth mother, whether milk was provided by the cloth or the wire mother. Experiments like this support the hypothesis that contact comfort is a primary incentive capable of facilitating the development of attachment in infant monkeys.

Oznaki więzi:

- **Objawy stresu w odpowiedzi na separację od obiektu przywiązania**
  - × **Przywoływanie**
  - × **Reakcje wegetatywne**
  - × **SSDR (np. kulenie się)**
  - × **Ucieczka do obiektu przywiązania w sytuacji zagrożenia**
- **Dążenie do utrzymania bliskiego kontaktu**
- **Zachowania wskazujące na nagradzający aspekt usunięcia separacji**

Konsekwencje braku więzi :

- **Wysoki toniczny poziom lęku**
- **Wzmoczona reakcja paniki w konfrontacji z nowością**
- **Patologia relacji społecznych**
- **Niezdolność do podjęcia czynności opiekuńczych wobec własnego potomstwa**
- **Podwyższony poziom agresji o podłożu defensywnym**

Wczesny rozwój społeczny dziecka - cd.

- naśladowanie,

- gaworzenie,

- wskazywanie,

- zabawa społeczna,

- zabawa na niby.

2. Zróżnicowanie wczesnego przebiegu rozwoju społecznego dzieci z autyzmem – klasyfikacja H. Jaklewicz

3. Dzieci nadmiernie spokojne i bardzo niespokojne

Symptomy zaburzeń ujawniające się we wczesnym rozwoju dziecka:

- brak (ograniczone) zainteresowanie ludźmi, (przedmiotowe traktowanie);**
- zdolność tworzenia więzi emocjonalnych (poglądy Kanner'a; wyniki badań)**

Czy osoby z autyzmem są zdolne do tworzenia więzi emocjonalnych?

Procedura Obcej Sytuacji (M. Ainsworth i in., 1978); schemat badania

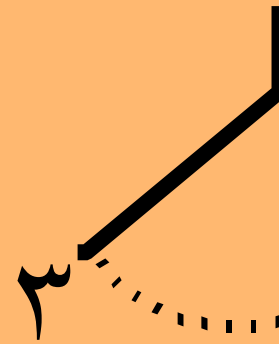
Analiza zachowania dziecka w trudnej sytuacji separacji od matki (różnicowanie opiekuna i osoby obcej)

Dzieci z autyzmem, z zespołem Downa i rozwijające się prawidłowo w wieku 4-6 lat

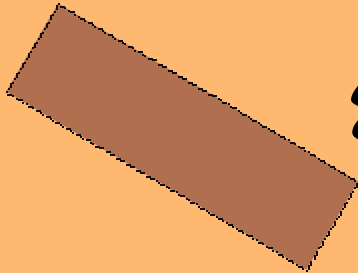

١

٢

٣

٤

٥

WYNIKI:

1. Rozkład poszczególnych wzorców zachowania był podobny w grupie dzieci z autyzmem, z zespołem Downa i rozwijających się prawidłowo

(ufne przywiązanie, unikowe, ambiwalentne i zdeorganizowane)

2. Połowa dzieci z autyzmem przejawiała wzorzec, który można interpretować w kategoriach ufego przywiązania.

Jak matki spostrzegają przywiązanie swoich dzieci z autyzmem?

„On okazuje mi uczucie, ale robi to subtelnie. Przytula się do mnie, kiedy śpi ze mną w łóżku. Nie potrafi powiedzieć słowami, co czuje. Mogę sprawić, by on powiedział: <... (imię chłopca) kocha mamę>, ale czułabym się tak, jakbym go zmuszała do powiedzenia tego”

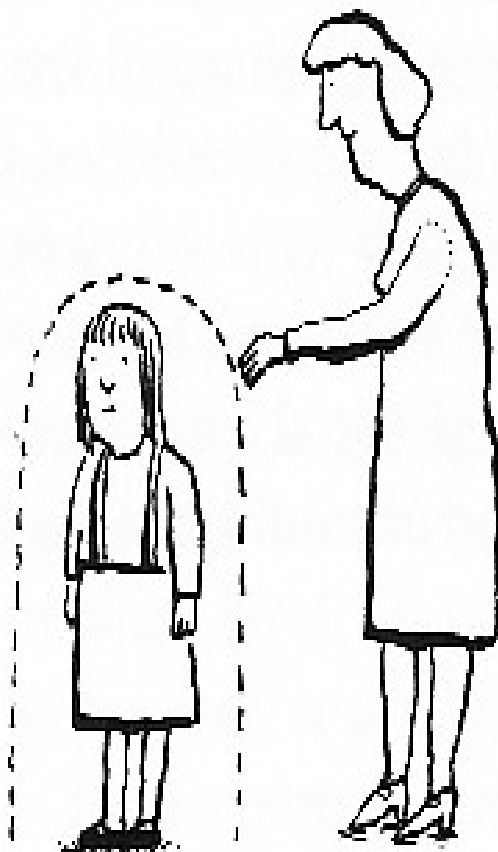
**Czasem pytam go: „Kochasz mamę?” On nic nie
odpowiada... Nie ma „tak”, nie ma „nie”. Nic nie ma...
Jest cisza...**

- **zaburzenia empatii – brak współdzielenia emocji, synchronii;**
- **zaburzone niewerbalne zach. społ. - kontakt wzrokowy (Tinbergen),**
- **dystans fizyczny;**
- **relacje z rówieśnikami;**
- **opór i negatywizm w relacjach społecznych.**

Zróżnicowanie populacji – ale u wszystkich osób
występują jakościowe zaburzenia zdolności
uczestniczenia w interakcjach społecznych

Typologia osób dotkniętych autyzmem wg L. Wing i J. Gould

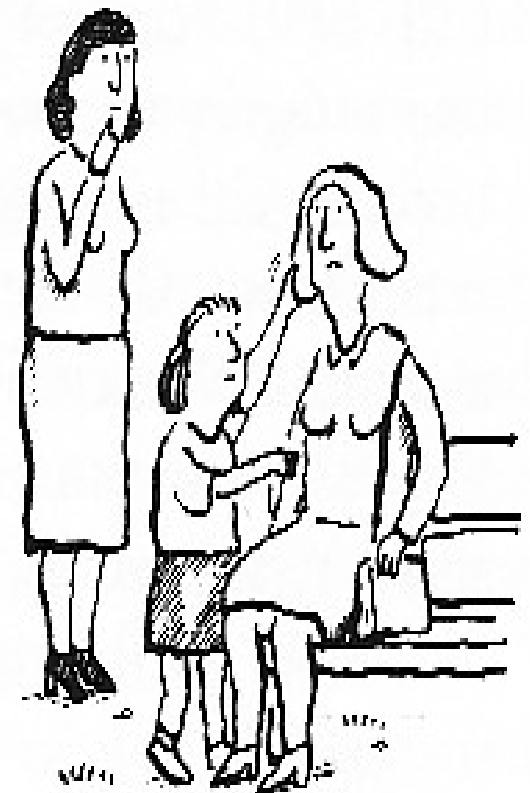
the aloof

the passive

the odd

Zwierzęta – dorośli – inne dzieci w terapii

Dziękuję za uwagę